

Zsemberovszky Zita

Fenntartható városok, fenntartható projekthét

A Budapest School középiskolájának működésében fontos szerepet játszanak a projekthetek. A tematikus hetek során egy-egy témakört különböző szempontok alapján vizsgálunk meg, nagy hangsúlyt helyezünk a gyakorlati oldalra és a csoportfeladatokra. Minden hét végén olyan produktumot hoznak létre a diákok, amit valamilyen formában prezentálnak is kisebb vagy nagyobb közösség előtt.

A 11. (3.) évfolyam a természettudomány tárgyat tömbösítve a projekthetek keretében tanulja. A projekthetek megkoronázása az évfolyamon a harmadik projekthét, az utolsó, a természettudományos tantárgy lezárása, a fenntartható városok témakörét öleli fel. Komplex, önálló munkára ösztönző, kutató és tanulmányi kirándulást is magában foglaló az öt nap. Városi iskolaként, a belvárosi elhelyezkedésből adódóan, a környezettudatosság zászlajával ezt a hetet a városi fenntarthatóságnak szenteljük.

A projekthét íve a következő: elméleti tudnivalók, történelmi kontextus – vizsgálati szempontok – terepmunka – felmérés, projektmunka készítése – projektmunka bemutatása. Az első rész az elméleti tudnivalók és a város történelmi kontextusát járja körül. A fenntarthatóság alapjaival városi szempontból is hasznos megismerkedni, erre egy másfél órás blokk áll rendelkezésre, amikor a településtörténetről, a városi élet kihívásairól, az urbanizációról, a lakhatási körülményekről és az ezzel kapcsolatban felmerülő minél kisebb ökológiai lábnyomról esett szó a fenntarthatóságtanár, Jantner Anna segítségével. Már itt is előkerültek olyan szempontok, amik a későbbi vizsgálatokban visszatértek a gyakorlati résznél.

Csontos Ilona történelemszakos tanárral Budapest történetét egy interaktív sétán ismertük meg. A dualizmus kori városfejlődés és városfejlesztés nagy hatással van Magyarország fővárosának mai állapotára és lehetőségeire is. Az épületek, a történetek, a koncepció bepillantást engedett a korabeli fejlesztési tervekbe és szempontokba, valamint jó összehasonlítási alapot is jelentett Béccsel, ahol a tanulmányi kirándulás, azaz terepmunka volt, nem mellesleg érettségi tétel is történelemből.

A bécsi terepmunka egyszerre élmény és munka volt a diákok számára. Budapest és Bécs között kiváló vonatközlekedés van, a fenntartható utazás is része volt a projektnek. A bécsi kirándulás célja volt a fenntartható város megismerésén túl az is, hogy önállóan közlekedjenek egy külföldi nagyvárosban, helyszíneket találjanak meg, térben és időben is orientálódjanak. A nap elején, megérkezéskor kisebb, 3-4 fős csoportokba verődtek, együtt kellett mozogniuk, együtt visszaérkezniük a vasútállomásra.

*1. kép: A diákok egy része Bécsben a biciklibérlést választotta
Forrás: A szerző archívuma*

A Google Classroomban pontgyűjtés zajlott egész nap: időzített feladatokat kaptak, több helyszínt kellett meglátogatniuk. Így fedezték fel a fenntartható város jellemzőit, ismérveit. Forgalomszabályozás a belvárosi utcákban, iskolautca program Bécsben, bérlakás program épületei a városban, biciklibérlés és közlekedés a nagyvárosban – ez külön pontot ért –, tömegközlekedési pontok vizsgálata. A megadott helyeken megadott feladatokat kellett elvégezniük, fotót készíteniük, majd beküldeniük a Classroomba. A feladatok kijelölésében nagy segítséget nyújtott Biczók Péter, a Városmobilitás szakembere, aki tavaly előadást tartott a projekthéten és javaslatokat tett a bécsi látogatás helyszíneire. A projekthét végén az első három legtöbb pontot gyűjtő csapat bécsi díjakat kapott.

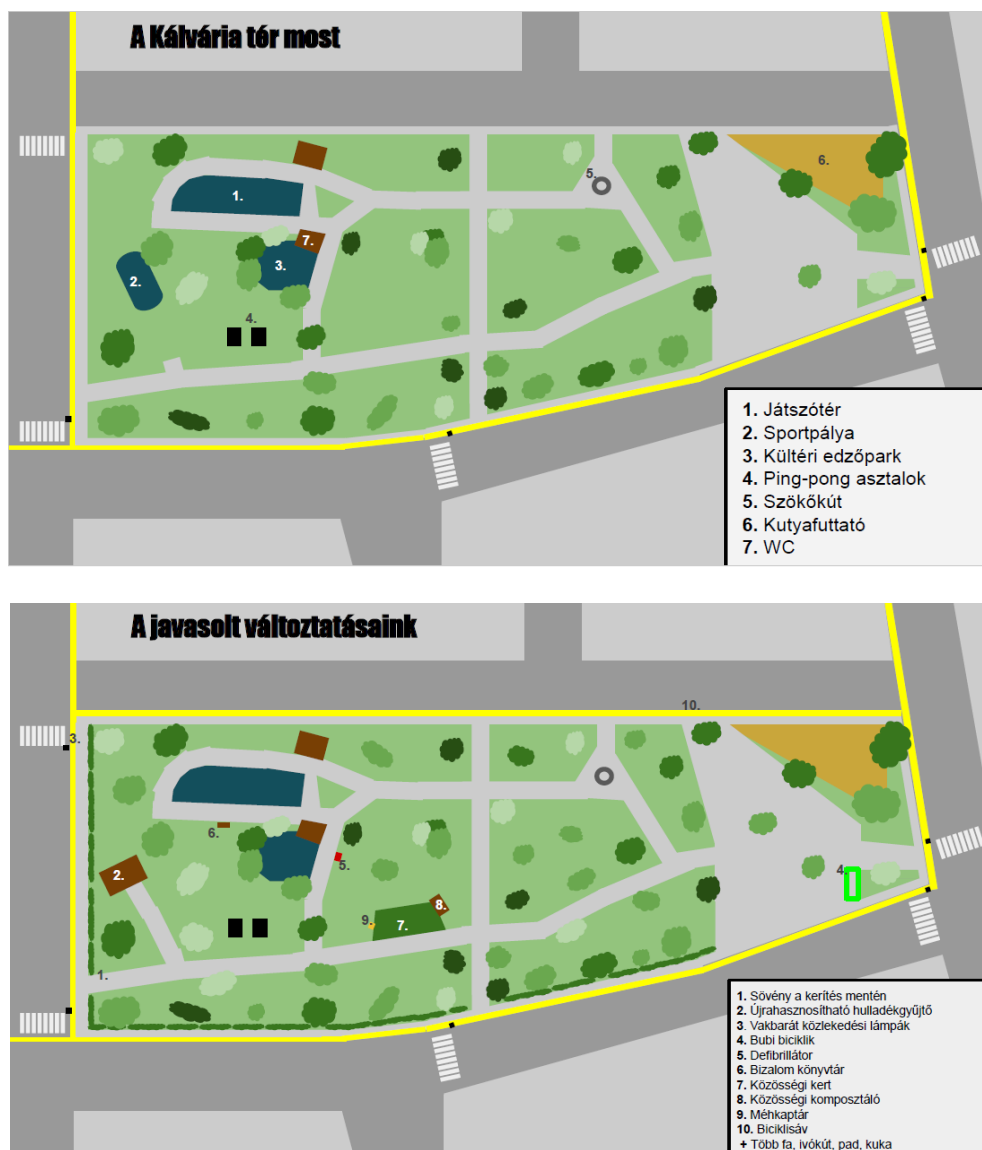

2. kép: A diákok megismerkedtek Béccsel, a fenntartható várossal
 Forrás: A szerző archívuma

A következő napok egyre gyakorlatiasabbá váltak, így kerülve közelebb a pénteki prezentációhoz. Dalos Eszter, a Városmobilitás szervezet mobilitási szakembere foglalkozásán a fenntartható város lakóinak különböző szempontjaira, életvitelére, az együttélés lehetőségeire mutatott rá interaktív feladatok segítségével: a szerepjáték, rövid vita, érvelési gyakorlat konkrét helyzeteken keresztül mind azt támogatták, hogy a diákok a városlakók legtöbb szempontját figyelembe tudják venni a javaslattételnél.

A projekthét koronája maga a javaslat volt: egy budapesti, VIII. kerületi teret választott minden egyes csapat és felmérés után arra tettek javaslatot, hogy minél fenntarthatóbb legyen közlekedési szempontból, kiemelt fókuszta adva a gyalogos és biciklis közlekedésnek, a közösségi szempontoknak.

Minden csapat más teret választott és a digitális kultúra tantárgy keretében digitálisan ábrázolta a teret a közösen elfogadott jelrendszer, jelzéseknek megfelelően. Mikszáth tér, Orczy tér, Teleki László tér – a valódi belvárosi Józsefváros „legnehezebb”, legproblémásabb közlekedési és közösségi csomópontjait vették górcső alá a diákok. A felmérések a terepen történtek, az ábrázolásokban jól látszottak azok a nehézségek, megoldandó problémák, amik a való életben is kihívást jelentenek a városfejlesztési szakembereknek. A javaslattétel két részből állt: a kiválasztott tér javasolt átalakításának vizualizációjából és annak jegyzetszerű vagy szöveges, írásban történő magyarázatából.

3. ábra: Az egyik diákcsoport projektmunkája

A BPS JPP középiskola projekthetein nagy hangsúlyt helyezünk a szakemberek bevonására. Diákjaink valódi problémákkal foglalkoznak ezeken a heteken, gyakorlati módon közelítik meg a témát, ebből adódóan a szakemberek elérhetősége, foglalkozásai munkájuk értékét emelik és lehetőségük van arra, hogy egy-egy témában kézzelfogható tanácsokat kapjanak, megismerjenek munkákat, hivatásokat, amik irányába későbbi tanulmányaik során elindulhatnak.

Iskolánk harmadik éve „lakik” a Józsefvárosban, ahol innovatív, közösségközpontú városfejlesztést végeznek évek óta. Jó a kapcsolatunk az önkormányzattal, szívesen jönnek hozzánk szakembereik látogatóba, beszélgetésekre projektek alkalmával. Az ebből a jó kapcsolatból és a témából adódóan magától értetődő volt, hogy a józsefvárosi önkormányzat városfejlesztésért felelős osztályát is megkeressük. Rádai Dániel városfejlesztésért felelős alpolgármester nagy örömmel jön hozzánk, így volt ez ebben az évben is. A projekt utolsó napján

a prezentációkat a városfejlesztési alpolgármester hallgatta meg és adott a diákcsoportoknak valódi, konstruktív visszajelzést szakmai és területi szemmel. Rádai Dániel meglátásai, tanácsai, javaslatai olyan rangot és komolyságot adtak a projektnek, ami érzékelhető volt a prezentációk alatt. A Google Classroomba feltöltött javaslatokra tanári visszajelzést is kaptak, ez az alpolgármester úr visszajelzésein alapult.

A gyakorlatiaság, a valódi, diákságot, városlakókat is érintő problémákkal foglalkozás, a szakmaiság ezáltal összeért a projekthét végére, méltó befejezése lett így a természettudományos tantárgy tanulásának.